

J. Kapustka

Stawki, gm. Dobra, woj. konińskie, St. 1

Informator Archeologiczny : badania 23, 20-21

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

regularne smugi ukierunkowane wschód-zachód (skośnie do osi cypla). Smugi te wypłyły się około 5-10 cm poniżej poziomu calca. Prawdopodobnie są to ślady orki.

Odkryto łącznie 6 obiektów archeologicznych (jam). W większości z nich materiał archeologiczny (fragmenty naczyń, wyroby krzemienne) wystąpił w niewielkiej ilości, a dwa obiekty były go całkowicie pozbawione. Wydobycie skorupy są najczęściej bardzo drobne, niezdobione, uniemożliwiające określenie formy naczyń z których pochodzą. Również ubogi jest materiał krzemiany. Odbiega to znacznie od wyników uzyskanych w poprzednich sezonach badawczych, co zważywszy na niewielką ilość odkrytych obiektów i znaczne ich rozrzedzenie pozwala przypuszczać, że natrafiono na peryferie osady. W oparciu o liczne fragmenty zdobione ornamentem plastycznym (guzy), a także technologię wykonania naczyń można uzyskany materiał łączyć z kulturą lendzielską.

Sandomierz, woj. tarnobrzeskie,
st. Wzgórze Zawichojskie,
St. 6, AZP: 89-74/6

Polska Akademia Nauk Instytut Historii i
Kultury Materialnej Zakład Metodologii
Badań Archeologicznych w Warszawie

Badania prowadziła mgr Hanna Kowalewska-Marszałek przy udziale mgr Doroty Cyngot. Finansował Urząd Miasta w Sandomierzu oraz IHKM PAN. Dziewiąty sezon badań. Osada neolityczna cyklu lendzielsko-pogarskiego i ślady osadnictwa z wczesnego okresu epoki brązu.

Celem badań było rozpoznanie nie kopanych dotychczas działek, które znalazły się w obrębie zwartego, przebadanego już obszaru, a także przebadanie rozpoznanych wstępnie a eksplorowanych dotychczas (w latach 1985-88) tylko fragmentarycznie obiektów: 12, 28, 34, 35, 36, 37 i 68.

Założono dwa wykopy: 1-89 usytuowany w środkowej części wzgórza i II-89 po jego zachodniej stronie. Łączna powierzchnia wykopów wynosiła ok. 180 m², głębokość ich nie przekraczała 1 m.

W wykopie I/89 dokończono eksploracji jam: 34, 35, 36 i 37, przebadano kolejne odcinki rowka 12 i obiektu 28 (tzw. „budowli prostokątnej” — jak się wydaje, pozostałości niewielkiej konstrukcji słupowej na planie prostokąta). Są one trudne do zinterpretowania, zwłaszcza przy niemal całkowitym braku materiału archeologicznego, zarówno w wypełniskach dotków postępujących, jak i wewnątrz otoczonej przez nie przestrzeni.

W wykopie II/89 przebadano część południową obiektu 68 — dużej i głębokiej jamy o bardzo regularnym, kolistym zarysie i przekroju w kształcie trapezu prostokątnego. Wypełnisko jego składało się z kilku warstw i zawierało niewiele materiału. Na dnie jamy znajdowały się duże kości zwierzęce. Badania nie potwierdziły zatem sugestii, że obiekt 68 jest, być może, kolejnym rowem otaczającym osadę.

Wykopy dostarczyły niewielkiej ilości materiału archeologicznego, w którym zdecydowanie przeważała ceramika, w swej głównej masie związana z cyklem lendzielsko-pogarskim. Materiał krzemiany obejmował, podobnie jak poprzednio, wyroby z krzemienia czekoladowego i świetochowskiego. Materiał organiczny ograniczony był do kilkunastu kości zwierzęcych, pochodzących w przewadze z obiektu 68; znaleziono również zwęglone ziarna zbóż.

Sezon pozwolił na uzupełnienie informacji o charakterze badanych obiektów. Interesująco przedstawia się tu zwłaszcza ob. 68 — pierwsza tego typu jama na Wzgórzu Zawichojkim.

Materiały są przechowywane w Zakładzie Metodologii Badań Archeologicznych IHKM PAN w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

Sowinki, gm. Mosina woj. poznańskie St. 23A patrz wczesne średniowiecze

Sowinki, gm. Mosina woj. poznańskie St. 23B patrz okres lateński

Stawki, gm. Dobra,
woj. konińskie,
St. 1, AZP: ?

Muzeum Okręgowe w Koninie

Badania prowadził mgr J. Kapuska. Finansowało MOK. Trzeci sezon badań. Stano-wisko wielokulturowe: osada kultury pucharów lejkowatych, osada kultury Łużyckiej, cmentarzysko kultury przeworskiej, osada wczesnośredniowieczna.

Badania prowadzono w północnej i północno-wschodniej części cmentarzyska. Przebadano łącznie 2,75 ara. Odslonięto i wyeksplorowano 12 grobów (4 popielnicowe, 8 jamowych), kilkanaście jam oraz krąg kamienny.

Obiekty osadnictwa neolitycznego czy łużyckiego w większości zostały zniszczone podczas użytkowania cmentarzyska w okresie kultury przeworskiej. Odslonięto ślady po kilku jamach (bardzo silnie zniszczone) oraz półziemiankę (śred. ok. 1,5 m).

W północnej części cmentarzyska odslonięto krąg kamienny zbudowany z niewielkich, polnych kamieni (wymiary 4x6 m). Kształtem zbliżony chyba do elipsy (pn. część porośnięta lasem). Wnętrze podzielone na mniejsze części przegrodą w kształcie krzyża. W środku i na obrzeżach znaleziono ślady po kilku ogniskach. Ok. 10m na zachód od kręgu odslonięto „kamienną alejkę” (szereg). Zarówno krąg jak i szereg orientowane po osi N-S. Po przeciwnej stronie kręgu wyeksplorowano jamę (śred. 0,5, gł. 0,7 m) wypełnioną szczelnie małymi, polnymi kamieniami. Brak jakiegokolwiek materiału archeologicznego uniemożliwia określenie przynależności chronologiczno-kulturowej. Groby występują na zewnątrz kamiennego kręgu (we wnętrzu znaleziono jeden silnie zniszczony grób jamowy — najprawdopodobnie podczas budowy kręgu). W przeciwieństwie do grobów jamowych

(niewielkie wgłębienie wypełnione silnie przepalonymi kośćmi i skorupami) popielnicowe były bogato wyposażone: militaria, nożyce, ceramika, zapinki. Datowanie obiektu: wczesny okres rzymski (B1).

Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Koninie.

Badania będą kontynuowane.

Trzebule, gm. Dąbie woj. zielonogórskie St. 1 patrz okresy brązu

Turkowice, gm. Iłżańsk woj. chełmskie St. 8 patrz okresy brązu

Werszczycza, gm. Jarczów,
woj. zamojskie,
St. 29, AZP 94-91/122

Muzeum w Tomaszowie

Badanie prowadziła mgr Jolanta Bagińska. Finansował WKZ w Zamościu. Drugi sezon badań. Kurhan kultury ceramiki sznurowej.

Na wzniesieniach Grzędy Sokalskiej, na obszarze między Hrubinkiem a Przewłoką znajduje się kilkadziesiąt kopców usytuowanych na kulminacjach terenu. Odkryto je w trakcie badań powierzchniowych AZP w 1987 roku. Badania wykopaliskowe tych kopców podjęto w 1988 roku. Przebadało wówczas jeden kopiec, który, jak się okazało, był kurhanem kultury ceramiki sznurowej, mieszczącym się w jej „środkowoeuropejskim horyzoncie”.

W roku bieżącym objęto badaniami następne kopce. Jednym z nich był kurhan w Werszczycy stan. 29. Nasyp kopca o wysokości względnej poniżej 40 cm był bardzo zniszczony przez orkę. Kurhan przebadano metodą eksploracji naprzeciwległych ćwiartek warstwami mechanicznymi co 10 cm. Cięż na ćwiartki dokonano po osiach N-S i W-E. Pierwotna średnica kurhanu wynosiła ok. 14 m. W centrum (w ćwiartce północno-zachodniej) na głębokości 50 cm odsłonięto słabo rysującą się na powierzchni wykopu jamę grobową o wymiarach 160 x 280 cm, która zachowana jedynie w partii przydennej, orientowana była po osi NE-SW. Jama zawierała nieliczne fragmenty szkieletu. Pochówek wyposażono w dwuuchą amforę ornamentowaną w górnej części brzuśca pasmami pionowo rytymi liniami obramowanymi krótkimi, ukośnymi nacięciami tworzącymi motyw jodełki. Pomiedzy tymi pasmami pojawiają się pojedyncze linie pionowe zdobione jodełką. Taki sam motyw występuje na obu uchach. W dolnej partii brzuśca widoczne są ślady obmazywania. Obok amfory znaleziono puchar z lejowato rozchylającą się szyjką zdobioną trzema poziomymi rzędami nacięć. Naczyniom towarzyszyły dwa grociki trójkątne z lekko wgiętą podstawą, wiotr oraz niewielki odlupek — wszystkie narzędzia wykonano z krzemienia wołyńskiego. Cechy wyposażenia grobowego pozwalają zaliczyć kurhan do „środkowoeuropejskiego horyzontu” kultury ceramiki sznurowej.

Kurhan od strony wschodniej otaczała, w odległości ok. 9 m od jamy grobowej, półksiężycowata jama, z której wybrano ziemię potrzebną do usypania kopca. Średnica jej wynosiła 11 m a największa głębokość ok. 160 cm. W obrębie przydennej partii jamy (na ćwiartce południowo-wschodniej) znaleziono fragmenty szkieletu ludzkiego bez wyposażenia. Podobnie jak w ubiegłym roku nie odnaleziono śladów rowka przykurhanowego. Być może należy się liczyć z nieco odmiennym od reguły zwyczajem pogrzebowym ludności, która usypała kopce na tym terenie. Prawdopodobnie jest jednak, że wskutek bardzo silnego zniszczenia nasypów obu kopców rowki te uległy już rozoranju. Planowane badania następnych kopców powinny przynieść rozwiązanie tego problemu.

Wielkopole, gm. Urszulin woj. chełmskie St. 5 patrz wczesne średniowiecze

Wojciechów, gm. Iłżańsk woj. chełmskie St. 8 patrz okresy brązu

Wrześnica, gm. Sławno,
woj. słupskie,
St. 16, AZP: 10-26/3

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii w Poznaniu

Badania prowadzili mgr Arkadiusz Marciniak i Włodzimierz Rączkowski (autor sprawozdania). Finansował WKZ w Słupsku. Drugi sezon badań. Obozowisko (?) ludności kultury pucharów lejkowatych, wczesnośredniowieczne, ciepłopalne cmentarzysko kurhanowe (VII/VIII-IX w.).

Celem badań było ustalenie morfologii rowu otaczającego kurhan oraz pozyskanie dalszych informacji o osadnictwie neolitycznym na tym stanowisku.

Badania prowadzono na powierzchni 400 m². Zarejestrowano 4 obiekty kulturowe.

1. Kultúra pucharów lejkowatych (grupa łupawska) — 4 dołki po słupach (?) oraz materiał krzemienisty i ceramika w większości na złożu wtórnym.

2. Wczesne średniowiecze — rów otaczający kurhan powstały w wyniku wybierania piasku potrzebnego do budowy nasypu kurhanu. Maksymalna średnica rowu wynosi ok. 15 m, szerokość waha się od 0,6 do 2,3 m. Stwierdzono przerwę w przebiegu rowu od strony południowo-zachodnio-południowej. Wzniesienie nasypu kurhanu poprzedzone zostało usunięciem warstwy humusu pierwotnego. Obecność ceramiki wczesnośredniowiecznej w rowie pozwala sugerować, że oprócz wcześniej zarejestrowanych form grobów (por. badania 1988), mógł wystąpić również grób popielnicowy nakurhanowy. Prawdopodobnie z okresem użytkowania cmentarzyska związane są ślady ogniska (?) zarejestrowane na zachód od badanego kurhanu.

Materiały czasowo znajdują się w IP UAM.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

Zbrojewsko, gm. Lipnie woj. częstochowskie St. 3 patrz okresy brązu